

MTÜ MULGIMAA ARENDUSKODA JUHAUSE KOOSOLEKU PROTOKOLL

Koosoleku koht: Mulgi Elamuskeskus, Sooglemäe, Ala küla, Tõrva vald

Koosoleku aeg: 14. september 2023. a, algusega kell 15:00, lõpp kell 17:30

Juhatas: Maido Ruusmann

Protokollis: Timmo Sülla

Osaesid: Maido Ruusmann, Kaupo Välba, Peeter Arro, Indrek Valner, Alar Karu, Arne Putnik, Kadri Ömbilus, Loit Kivistik (Zoomis), Imre Jugomäe (Zoomis)

Kutsutud: Erich Palm, Raili Uibopuu, Timmo Sülla, Leana Liivson

Päevakord:

1. Ülevaade MTÜ Mulgi Elamuskeskuse PRIA Leader projektidest ja elamuskeskuse käivitamisest;
2. Ülevaade projekti Eesti Toidupiirkond 2023 tegevustest;
3. Projekti Eesti Toidupiirkond 2023- Mulgimaa/ Mulgimaa maitsete aasta (1. jaanuar 2024- 30. aprill 2024) tutvustamine;
4. Muud küsimused.

Koosoleku käik:

1. Ülevaade MTÜ Mulgi Elamuskeskuse PRIA Leader projektidest ja elamuskeskuse käivitamisest

Mulgi Elamuskeskuse tegevjuht Ülle Juht andis ülevaate elamuskeskuse tegevustest ja käivitamisest 2023. aastal. Mulgi Elamuskeskus avati juuni alguses ja tegutseb alles 4. kuud. Seetõttu on jätkuvalt kompimise ja analüüsi periood. Keskuse avamisel juunis külastasid enam grupid. Juulikuust alates on rohkem siseturistide külastusi, külastas üle 1300 inimese. August oli seni kõige tulusam kuu, külastajate seas palju grupe, sh kooligrupid. Augustis külastas 1572 inimest ja 26 gruppi.

Alates 1. septembrist liituti muuseumikaardiga, mis on toonud uusi külastusi.

Septembris jätkab Elamuskeskus suviste lahtioleku aegade, st teisipäevast pühapäevani kell 10.00-18.00. Oktoobrist minnakse üle madalhooaja lahtioleku aegadele, elamuskeskus jääb avatuks kolmapäevast pühapäevani. Grupikülastusi võetakse kokkuleppel vastu ka muudel aegadel. Oktoobrist alates on planeeritud rohkem siseüritusi. 14. oktoobril on viimane suurem

väliüritus, mulgi sügislaad. Laada vastu on huvi juba suur, sh äsja toimunud Karksi meefestivalil, ja oodatakse aktiivset osavõttu. Tehakse ettevalmistusi jõuludeks.

Augustis vahetus keskuse kohvikupidaja, nüüd peab kohvikut kohalik ettevõtja Taagepera lähistelt. Toimiv koostöö Wagenküll lossispaa ja Kivimäe hosteliga. Erinevate programmide väljatöötamine toimub koostöös Lilli Looduskeskusega.

Hetkel on tööl 6 inimest. Gruppide vastuvõtmisega tegelevad nii tegevjuht, turundusjuht kui ka müügijuht.

Probleeme on esimestel kuudel valmistanud mitmed elektrikatkestused. Samuti on valvesüsteemis häireid põhjustanud putukad ja sitikad, lahendusi otsitakse koostöös turvafirmaga.

2024. aasta juulisse on planeeritud esimese pulma toimumine Mulgi Elamuskeskuses, samuti on kokku lepitud näiteks gruppide külastused Belgiast.

Hädavajalik investeering on rajada kergliiklustee Taageperani, et veelgi enam siduda inimesi ja tegevusi külakeskusega.

Elamuskeskuse omatulu oli mais 4700 eurot, juunis 8100 eurot, juulis 1400 eurot ja augustis 21 000 eurot. Hetkel on Elamuskeskus jätkuvalt jooksvalt kahjumis. Seda mõjutab ka näiteks pangalaenu teenindamise intressikulu. Ei ole realistlik, et keskus muutub aasta lõpuks tasuvaks, käivitamine võtab aega. Tegevjuht siiski suuri kääre planeeritud tegevuste ja tegelikkuse vahel ei näe. Tuleb leida võimalusi, kuidas ka kaugemalt inimesi piirkonda küllastama tuua, sh jõukamad küllastajad.

Järgmiste sammudena on vaja omavalitsuste tasandil arutelusid, milline on nende võimekus ja valmidus tagada edasisteks tegevusteks omafinantseering. Neid küsimusi hakatakse arutama kohalikes volikogudes. Plaan on riiklikust meetmest taotleda täiendavalt toetust ettevõtluse arendamiseks.

Elamuskeskusel on täna 6,8 ha maad. Võimalik veel juurde taotleda 6 ha, et oleks võimalik korraldada suurüritus. Maakasutust tuleb parandada suurürituste korraldamisega, mis toetaks elamuskeskuse tegevust ja tulubaasi.

Kommentaari: Juhatus avaldas soovi tutvuda Mulgi Elamuskeskuse arengukavaga. Elamuskeskuse tegevjuhil paluti Mulgimaa Arenduskoja juhatusel saata arengukava tutvumiseks.

2. Ülevaade projekti Eesti Toidupiirkond 2023 tegevustest

Eesti Toidupiirkond 2023 – Mulgimaa senistest ja tulevastest tegevustest on kutsutud ülevaadet andma projektijuht Leana Liivson. Juhatus liikmetele on saadetud ka ülevaatlik aruanne toidupiirkonna tegevustest.

Projekti tegevused on väldanud vaevalt 3,5 kuud. Selle aja jooksul on tegevused tunduvalt konkreetsemaks muutunud. Praeguseks on kujunenud toimiv koostöö toiduettevõtjatega. Edulugudena võib esile tuua Karu Kombuchat ja Süü Ää Mahenäksi vabrikut. Karu Kombucha seostab käibe kasvu 2023. aasta suvel otseselt toidupiirkonna tegevustega. Hea näitena võib välja tuua ka Marja talu, kes on välja tulnud mulgi kodutalu restoga, mis on avatud septembrist.

Olemasoleva rahastuse puhul tuleb eristada kahte erinevat allikat: 1) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt heakskiidetud projekti eelarve (29 726 eurot); 2) tegevusrühma rakenduskava eelarve (27 675 eurot)

Ministeeriumi poolt rahastatavast eelarvest on kulutatud umbes pool, sh projektijuhi tasu. Juba septembri alguses lisandusid mitmed kulud. Eelarve kasutus on suures osas plaanipärane. Avaürituse korraldamine, mis oli üks kolmest suuremast üritusest ministeeriumi projekti eelarves, kujunes eelarvega võrreldes palju soodsamaks. Ka näiteks saates „Eesti mäng“ peaauhinna väljapanemine osutus oluliselt soodsamaks, tasuti ainult kinkekorvide eest. Rahalist jääki on võimalik kasutada teiste toidupiirkonna tegevuste rahastamiseks.

Rakenduskavas ette nähtud eelarve kulud alles hakkavad tekkima. Turunduskulud plaanitud suuremad.

Kommentaari: kui on eelarves jäägid, siis kulude ümbertöötamine teistele tegevustele tuleb eelnevalt kooskõlastada Mulgimaa Arenduskoja juhatusega.

Planeeritud tulevased tegevused hõlmavad muuhulgas: mulgi nädal oktoobris, mille fookuses on sel aastal mulgi toit; reklaamikampaania; Lõuna-Eesti maitsete nädala teemana on sel aastal välja pakutud „tang ja kartul“, mis haakuks hästi Mulgimaa toidupiirkonna teemaga.

Kevadisel juhatuse koosolekul oli teemaks ketistamine. Praeguseks on välja töötatud ketistamise põhitingimused: a) mulgi pärimuse kohased toidud on püsimeenüüs või tellitavad; b) kasutatakse Mulgimaal kasvatatud toidutoorainet; c) välja töötanud uue toote, mida toodetakse Mulgimaal.

Tekkinud on esialgne toidutee kaart. Vaba rahalist jääki on plaan kasutada kaardi reklaamiks, toota reklaamklipp igas Mulgimaa omavalitsuses.

ARUTELU: Juhatuse liikmetel palutakse avaldada arvamust ketistamise tingimuste kohta. Kas toiduteel võiks olla ettevõtjad, kes ei ole mingil kujul mulgi eripära välja toonud.

Seisukohad: •Kohalikud ettevõtjad tuleb kokku tuua. Boršisupp ei ole mulgilik, kartul ka ei ole koheselt mulgipärane. Mulgi toit peaks olema menüüs sees, neid ettevõtjaid on vähe. „Mulgi“ peaks olema sõnaliselt välja toodud.

- Tooraine kohalik päritolu ei ole piisav ketti pääsemiseks.
- Mulgi puder on populaarne. Näiteks Kähu köök on teinud üle 0,5 tonni mulgi putru.
- Igale toidule ei taha peale panna „mulgi“. Viide Mulgimaale peab kindlasti olema ketis olevatel ettevõtetel.
- Peaks olema üks kindel kriteerium, mitte kolm. Teine ja kolmas kriteerium eemaldada.
- Ei paku igapäevaselt mulgipäraseid toite, tellimuse peale küll – putru, korpi jm. Kartul on kohalikele soetatud, aga ainult kohaliku kartuli vm tooraine kasutamine ei ole piisav toiduteel olemiseks.
- Kaugemalt tulijad küsivad kohaliku toidu järele. Teine (b) kriteerium peaks olema sees – ketti peaks pääsema see, kes toetab kohalikke talunikke ja tooraine kasutamist.
- Võiks olla vähem piiranguid. Tähtis on, et toidul oleks maitset. Erinevad variandid ketti pääsemiseks.
- Rõhutada meile omapärast. Ketti peaks pääsema need, kes püsivalt või tellimuse peale pakuvad mulgipärast toitu.
- Ketti peaks kuuluma ettevõtted, kes pakuvad kas püsimeenüüs või tellimusena mulgipäraseid toite.

Sõnastati järgmised ettepanekud ketistamise tingimuste muutmiseks:

- 1. kriteerium (a) sõnastada ümber. Mulgi pärimuse kohaste toitude asemel mulgipärased toidud. Uus sõnastus: toidukoht (restoran, kohvik, söökla, kõrts, kodurestoran, talu jne.), kus

valmistatakse mulgipäraseid toite, mis on menüüs või kliendi soovil tellimisel ja saab samas kohapeal süüa või juua.

•2. kriteerium (b) eemaldada tingimuste seast. Ainult kohalikku toidutooraine alusel ketti kuuluda ei saa.

•3. kriteerium (c) sõnastada ümber. Siduda Mulgimaal toodetud tingimus mulgi märgiga. Kui on märk antud, siis võib kuuluda ketti. Toetab ka mulgi märgi tuntumaks muutmist.

Uus sõnastus: toiduvaldkonna ettevõtte, kellele on antud Mulgi Märk.

Lisatud:

1) Aruanne. Eesti Toidupiirkond Mulgimaa (edastatud koos koosoleku kutsega, Lisa 1);

2) Eesti toidupiirkond 2023- Mulgimaa vahearuanne (esitatud koosolekul, Lisa 2).

3. Projekti Eesti Toidupiirkond 2023- Mulgimaa/ Mulgimaa maitsete aasta (1. jaanuar 2024-30. aprill 2024) tutvustamine;

Projektimeeskond on ette valmistanud LEADER projekti ettepanekutega tegevuste rahastamiseks. Need on toidupiirkonna tegevused 2024. aasta jaanuarist aprillini, millel ei ole rahastust 2024. aastal või mis on suunatud väljapoole Mulgimaad.

Kavandatud rahalised tegevused taotluses: fotograafi teenus; 2. toidublogijate ringreis; õpitoad ja koolitused; lõpusündmus ja Mulgi söögi vestival; turundusjuhi ja projektijuhi tasud.

Uue projektitaotluse eelarve on ettepaneku kohaselt 39 780 eurot. Koos kavandatud projektitaotlusega oleks kogu toidupiirkonna tegevuste eelarve kokku 97 181 eurot.

Võrreldes kevadel kavandatud projektitaotluse eelarvega on planeeritud kulud suurenenud enamike kululiikide lõikes, peamiselt turundusega seoses. Muuhulgas on kavandatud reklaamikampaania algsega võrreldes eelarvet paisutanud.

Eelmisel juhatuse koosolekul, kus toidupiirkonna eelarve oli teemaks (30. mail), oli tegevustele kavandatud kulude kogumaht üle 84 000 euro, sh ministeeriumi rahastus 29 726 eurot ja rakenduskava tegevuskulust rahastatav 27 675 eurot. Seega on kavandatud uue projektitaotlusega suurendada eelarvet veel ligi 13 000 euro võrra.

Juhatuse ettepanek on jääda esialgu välja käidud eelarve piiresse. See oleks kompromiss.

Väiksema eelarve korral jääks ilmselt reklaamikampaania tegemata, kuid selle eelarvega on võimalik toime tulla.

ETTEPANEK: kehtestada Eesti Toidupiirkond 2023 Mulgimaa tegevuste eelarve kogumahuks 84 391 eurot.

HÄÄLETATI: poolt 4 juhatuse liiget, erapooletud 3 juhatuse liiget, vastu juhatuse liikmeid ei olnud. Kaks juhatuse liiget ei hääletanud.

OTSUSTATI: kehtestada Eesti Toidupiirkond 2023 Mulgimaa tegevuste eelarve kogumahuks 84 391 eurot.

Uue LEADER projektitaotluse eelarve saab seega maksimaalselt olla 26 990 eurot.

Projektimeeskonnale tehti ülesandeks hilisemalt 20. septembriks koostada uus plaan projektitaotlusele selle eelarve piires. Juhatus vaatab seejärel tegevused uuesti üle ja annab edasised suunised.

Lisatud tegevjuhi poolt 14.09. esitatud Mulgimaa maitsete aasta, arutamiseks koos täitmisega (Lisa 3).

4. Muud küsimused.

Anti eelinfo juhatusele, et hilisemalt 15. oktoobriks on vaja esitada 2024. aasta rakenduskava. Vaja on mõelda, millal võiks avada uued taotlusvoorud. Eesmärgiks võiks olla taotlusvoorude avamine esimese kvartali jooksul. Soovitavalt taotlusvoore mitte planeerida ajaliselt liiga lähedistiku, oleks korralduslikult lihtsam nii tegevmeeskonnal kui ka hindamiskomisjonil.

Juhatuse soovil valmistab tegevmeeskond ette ka tabeli pooleliolevate LEADER projektide kohta. Toetuse saajaid, kes pole tegevusi senimaani alustanud, tuleb veenda projektid tähtaegselt ellu viima või vajadusel loobuma toetusest 2023. aastal. Projektitoetuse saajatel on aega kaks aastat projektide elluviimiseks, kuid 2024. aastal katkestatud projektidest vabanenud vahendeid ei ole tegevusrühmal enam võimalik kasutusele võtta.

Tegevmeeskonnalt oodatakse ülevaadet ka administreerimiskulude järgist.

Järgmine juhatuse koosolek toimub Zoomi koosolekuna septembri viimasel nädalal.

Teemadeks on:

1. Eesti toidupiirkonna projektitaotlus (Mulgimaa maitsete aasta);
2. Ülalpidamiskulude arutelu;
3. Projektitoetuse jääkide ülevaade

Materjalid saadetakse juhatusele hiljemalt 20. septembriks.

(allkirjastatud digitaalselt)

(allkirjastatud digitaalselt)

Maido Ruusmann
Koosoleku juhataja

Timmo Sülla
Koosoleku protokollija

Lisa 1. Aruanne. Eesti Toidupiirkond Mulgimaa

Lisa 2. Eesti toidupiirkond 2023- Mulgimaa vahearuanne

Lisa 3. 14.09.2023 Mulgimaa maitsete aasta, arutamiseks koos täitmisega